

L a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 45. Zettortdeenâ 7tâ November 1840.

• Pamahzifchana, kâ firgeem warr
kafchki nobsiht.

Papreekschu israugi wiffus firgus un flaiti
zil tew to flimmu firgu irr; ja to sinni, tad
nemmi us ikkatru firgu Rihges stohpu pilnu ar
kannepes jeb zittas kahbas eljas, 2 lohtinus
smallki sagrubstas sehweles un 2 lohtinus schau-
jama pulwera, ittin smallki ar elji farihwetus,
fajauz to wiffu kohpâ un tew buhs wajjadfiga
fnehre. Nemm nu birsti rohkâ un fahz firgu
trihš reis ittin wifszauri rihweht un weenadi
ween notuki rihweht, lihbs kamehr wecnâ stundâ
ittin wiffu fnehri tam effi eeksch spalwas eeber-
sis. Krehpehm tewim buhs gruhti to fnehri
isberseht zauri, talabbad nemm un nogrees firgam
krehpes pawiffam nohst. Schai weetâ kafch-
kis ihpafchi mehds eemestees, talabbad tur jo
zeeti un stipri jasmehre eekschâ. Kad tâ jeb-
katram firgam fawu teesu, prohti weffalu stoh-
pu effi usbersis wirfû, tad dohd jebkatram fir-
gam eedsert stohpu filta allus, kur papreekschu
effi eemettis pufs lohtina Teriaku, (Theriac) ko
jebkatrâ apteeki warr dabbuht pirft. Kad firgš
to allu irr eerijis, tad eewedd to labbi karsti
fakurrinatâ pirti jeb rijâ, bet gahda ka tanni
naw dubmi eekschâ un ka naw pa stipri gar-
raini. Sekam firgu tur eeweddi, faleez pirti
jeb riju pilnu ar salmeem, firgam lihbs wehde-
ram pilnu. Schohs salinus warri nemt zuh-
kahn jeb gobwim par pakaisu, bet firgeem tohs
ne nemmi, jo to darridams tohs aplaidisi ar
kafchki. Ja salmi tew naw, tad nemm wah-
werinus, meldrus woi zittu kahdu pakaisu.
Tad nemm kahbus wezzus dekkus woi maschas
un uskrauj tohs firgam wirfû, lai dabbohn ahtri
un labbi safwihst, un lai tâ stahw eeksch swee-
dreem lihbs 4 stundahm, un astahj firgus tais

salinôs stahwoschus lihbs pirtis woi rijas
palikkuschas wehfas. Tad nemm firgus un is-
wedd tohs ahra. Ja lohpinsch iswestis ahra pa-
friht us purnu, tad ne baidees wiff, gan jaw
atkal iszelsees; winsch tiffai no ta filtuma pahr-
nents palizzis wahjisch un gurdens. Ja tawš
firgš irr leels un ar garru spalwu, tad warri
1½ stohpus no tahm wirfs-peeminnetahm sah-
lehm nemt. Jaw ohtrâ deenâ atraddisi, ka
kafchku plehwes fahk atlohbitees nohst, un pehz
diwi neddelahm angš jauna spalwa wirfû.

Wehl wehrâ leekams, ka tee isahrsteti firgi
naw wezzôs staldôs, prohti tais staldôs kur tee
papreekschu bijufchi, eeleekami, ja ne effi pa-
preekschu stalli, filles un reddeles ar kalkeem
iswittejis. Wehrseles, eemaukti, wiff kas slim-
meem firgeem us mugguras, woi us galwas
bijis, to panemm un fadedsini. Ne sechlo
naudinu jaunus rihkus pirft, jo to darridams
fawus un zittus firgus ar kafchki aplaidisi.

Leez wehrâ: Ja tewim pascham arr kafch-
kis irr, tad ne nemm sewim schihs sahles, jo
tu jaw effi zilweks un ne firgš. Sewim nemm
tahš sahles ko muhfu pehrna gabba kalenderis
mahza, un ja abbi tu un tawš lohpinsch tâ
buhfeet isahrstejuschees, un tu tad dabbufi us
firgu usjaht ar tawu firgeli, tad buhs tschig-
gani un schihdi, kâ bittes tewim apfahrt, un
waggare tewi waktehs, ka tu firgu ne ismihtu.

* * *

• Pamahzifchana, kâ lohpeem warr
zauru wehdaru istaisiht weffalu.

Ja tawam tellam zaurš wehdars, tad nemm
iff deenas no rihteem pulksten 9nds, ¾ dattu no
stohpa, un pehz pufsdeenas pulksten trijôs at-
kal tif pat dands, un weffalam lohpan tais pee-
minnetas stundâs ¾ dattas no stohpa, un eeksch

trim stundahm to atstahj bes mittekla jeb ehdeena. Telti tahs sahles labpraht dserroht. Bet kas tad tahs irr par sahlehem? Atbildi: melna kappeja ar wisseem beesumeem, tas irr: kappeja bes frehmja.

Leez wehrá: Ja tu us muischu eij pehz maies, un tewim gaddahs gohwis buht slinmas, tad jaw pee weenas eefchanas, pee-eij arri pee muischas kunga, woi labbaki wehl pee pascha zeeniga kunga klaht, un falki tá: pateizu zeenigs sehticht par to puhru rudsu ko man effat demuschí, bet luhgtohs wehl neezinu klaht. Un ja winni tewis jauta: ko tad? Tad atbildi 2 stohpus kappejas ar wisseem beesumeem. Un ja winni falka: kas tad — woi tawa sainneeze eefsch behrnu raisehm? Tad atbildi: nè, man trihs gohwis dikti pluhtra! — Un ja winni sahft dusmotees, — (bet to jaw winni ne darrihs) un ja winni falka, fur tad scho gudribu effi dabbujees? tad atbildi tá: to mahza derriga grahmata. Un ja winni falka: kas ta par grahmata? Tad parahdi winneem scho awischu lappinu, jeb leez kahdam sinnatajam us papihra wahziski uswilki tá: Landwirthschaftliche Mittheilungen für das Rurländische Gouvernement. Nr. 8. 1840.

Rá lohpus no tam warr isfargah, ka tohs dunduri un muschas ne reij.

Nemm dselsu sahles jeb pellaschkus (Schaafgarbe) un isrihwe wisszauri lohpan galwu, falku, mugguru un pawehderi, un neweena muscha nedf arri dundurs tam ne usmettifees wirsu. Pellaschku sahles, ja tahs saltas isrihwe, dohd ruhktu un slipru smarschu, un dunduri un muschas no tahs behg.

Leez wehrá: Ja effi mohdere, un seenu laiks woi rudsu plaujams laiks amahzis, un lohpi tew wissai biso, tad kad redsi no rihta zeenigu kungu apsehstres us leewenehm jeb us treppehm, tad pee-eij klaht un pabutscho tam rohku. Un ja kungs tewis jauta: ko gribbi? Tad atbildi tá: luhgtohs zeenigs tehws, wehl 20 peenu meitas. Un ja kungs sahft dusmotees

— bet to jaw winni ne darrihs — un fazzihš tá: fur tad tik dauds meitas likfi? Tad atbildi: dunduri reij gohwis noht un winnas dikti noffreenahs bisohf. Un ja winni wehl falka: ko tad ar tik dauds meitahm darrihi? Tad atbildi: gribbu likf no rihteem katrai meitai — mums jaw 40 gohwis irr — diwas gohwis wisszauri aprihweht ar pellaschkeem, tad dunduri ne krihtohf lohpeem wirsu. Un ja winni fazzitu, woi effi bes prahta palikkusi? — bet to jaw winni ne fazzihš — tad winneem rahdi to paschu papihri, ko pirmiht mahziju lai tahdu leezees usraksticht, un falki wehl klaht, ka prafferer Ostander Wahzsemme scho skohlu atradbis, woi tad winni ihsti tahs 20 meitas tew ne dohs?

Pamahzischana, prett lohpu sprahg-fchanas.

(no Pehterburges awisehm isnemta.)

Ja tewim lohpi sahft sprahgt, tad eelez eefsch leela pohda skudras jeb skrusas puhni ar wissahm skudrahm, peeelij pohdu ittin pilnu ar werdoschu uhdeni, lai uhdens mirkst skudras puhnim kahdu laiku wirsu, un dohd slimmam lohpan puddeli no schihm sahlehem, ween woi diwi reis par deenu, un lohpi paliks weffali.

W. P.

Kristiga mahte

no sawahm kaiminenehm un draudsenehm behl labbas behrnu audsinaschanas apwaizata tahm atbildejusi: „Kad manni behrni bija masi, un es tohs us flehpi nehmusti masgaju, tad luhdsu Deewu ka tas tohs masgatu ar tahm affinim ta, kas muhs schlihtus darra no wisseem grehkem; kad es tohs rihtos apgehru, luhdsu to debbes tehwu ka tas tohs ar Kristus taisnibas-drahnahm gribbetu apgehrt; kad es teem ehdeenu fataisiju un dewu, luhdsu Deewu ka tas tohs ar debbes-maisi baxrotu un ar to dsihwibas-uhdeni dsirditu; kad es taisijohs ar teem fohpa us basnizu eet, tad wehleju ka winnu

firds ta swehta garra basniza buhtu, eeksch fur-
 ras tas farvu mahjas weetu nemtu; kad tee
 us skoblu gabje, tad noskattijohs teem pakkat,
 un luhdsu Deewu kà tee peenemtohs neween
 gudribà bet arribsan Deewabihjaschanà, kà
 wiinni sawà dshiwibas laikà tam pakkat staigatu,
 kas irr pats tas zelsch un ta pateefiba (Zahn.
 14. 6.); kad tohs wakkardòs apguldiju, tad ar
 kluffahm nopuhfchanahm tam debbes tehvam
 pawehleju, ka tas tohs ar farvu tehwissigu
 mihlestibu apkamptu un turretu. — Tas wissu-
 schehligais Deews irr mannas luhgschanas pa-
 klauhjis — taggad manni behrni par mannim
 atkal Deewu luhds. — Wezzums irr atnahjis,
 bet tas manni ne speesch — warru farvu behrnu
 deht bes behdahm buht, un fatru stundu, kad
 Deewam tihf, wiinna muhschigà walfit noet.“

Mihtas mahtes! tohpeet schai kristigai mah-
 tei lihdsigas. Luhdsset Deewu par saweem
 behrneem kamehr tee ne spehj un ne proht; tad
 tee, no jums mahzijschees, tàpatt Deewu luhgs
 par jums kad juhs wairs ne spehjeet, un juhs
 ir kappà gullischus peeminnehs.

M. B.

Z e e m o f c h a n a s d s e e f m a.

1.

Kà taggad, tà ne warr tas palift,
 — Kur mehnes drihs istukfchojahs.
 Kas seeb, tas ir kalst, tà eet wisseem,
 Kas pasales gaismu skattahé. ;:

2.

Dauds lustigi laudis jaw preeksch mums
 Zer dshiwoschi, smehjuschees arr'.
 Kas kappòs tur welleneem appalsch
 Teem glahsinsch gan pilditees warr. ;:

3.

Dauds lustigi laudis ir pehz mums
 Wehl preezafees, lihgsmosfees gan.
 Mums, kappòs kad duffam, gan glahsinsch
 Tad pilbabs ir par gohdaschan. ;:

4.

Mehs fehsham weenprahtigi kappà,
 Zits zittu mehsh mihlojamees;

Zahs deenas weens ohtram weeglojam.
 Kaut ne speestu muhs ischkirtees! ;:

5.

Bet kad nu bes tam ne warr palift,
 Tad dsilli preeks jastahd eeksch firds.
 Kas sinn tad, zil ahtri mehsh klistam
 Is tehwsenmes, — kur preeks ne mirds? ;:

6.

Lai, lai, ka mehsh taht kluhtum schkirti;
 Sirds mihliga taht jaw ne buhs.
 Sirds lihgsnibu juttihsh eeksch wisseem,
 Ja rohkà kam labbumi kluhs. ;:

7.

Un nahkam mehsh kahdu reis fehrstees,
 Gan ilgi ne redsejuschees;
 Tad gallant, tam preezigam, feenam
 Klahht preezigu fahkamu mehsh. ;:

T e e f a s f l u d d i n a s c h a n a s.

Zahs pilfatu polizeies un pagastu teefas, kà arri
 muishas waldischanas, kur tee pee leelas Eseres pee-
 derrigi puischi Dahwidòs Dahwidòs Stahlis un Dah-
 widòs Jannis Rudolf usturrahsh, kurru mahjas wee-
 tas scheitan naw sinnamas, tohp zaur scho, talabb
 ka tee peeminneti puischi zaur mesfoschanu par rekruf-
 scheem iswehleti, pasemmigi luhgtas, winnus tuh-
 dal un bes kaweschanas pee leelas Eseres pagasta
 teefas atstelleht; ar to pamahzischannu, ja kas winnus
 sinnadams usturretu, un teem mahjas weetu dohtu,
 tad tam wiffas atbildeschanas kas no tam zeltòhs,
 buhs janesh. Leelas Eseres pagasta teefa, 26tà Ok-
 tober 1840. 2

††† J. Steinarb, pagasta wezzakais.
 (Nr. 220.) E. Junger, pagasta teefas fshrihweris.

Lai nakti no 24ta us 25tu Oktober f. g. irr no
 Wiffesmuishas flehts zaur eelauschanu weena lohga
 isfagts: ta pagasta lahde ar 390 rubl. fudr., 1 Peh-
 terburgas Kommerzbank-Billette no 16ta Dezember
 1836. Nr. 11211. no 200 rubl. fudr. wehrtibas, un
 weena Kursenmes klibu grahamata (Pfandbrief) no
 12ta Juhni 1832. Nr. 508. no 100 rubl. fudr. wehr-
 tibas. Wiffesmuishas pagasta teefa sohla 50 rubl.
 fudr. pateizibas naudas tam, kas taisnu sinnu warr
 doht, jeb to blehdneeku un to naudu ar tahm naudas
 grahamatahm peerahdiht. Wiffesmuishas pagasta
 teefa 26tà Oktober 1840. 2

(Z. E.) ††† Zahn Stuhre, preekschfehbetais.
 (Nr. 57.) J. Pormal, pagasta teefas fshrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanaſ buhtu pee tahs atſtahtas mantas ta pee Wirkufmufchaf peederriga nomirruſcha ſaimneeka Sihlu Janna Saldata, pahr kurra allikufſchu mantu konkurſe noſpreesta, tohp uſaizinati, lihds 16tu Dezember f. g. ſcheit peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairſ ne klaufihſ. Wirkufmufchâ, 19tâ Dtktober 1840. I

(L. S.) ††† Friſz Leinaht, pagafſta wezzakais.
(Nr. 116.) C. Kronberg, pagafſta teefas ſfrihweriſ.

* * *

No Leelas Gezawaſ pagafſta teefas tohp ſinnamudarrihſ, ka pahr to mantu ta Leelas Gezawaſ ſaimneeka Leies Strihkeru Zahna Bohlmann, kaſ pahrliezigu parradu behl no mahjahm iſliktſ, konkurſe ſpreesta. Tadehl tohp wiffi parradu deweji, kaſ ne grihb ſawaſ praffifchanaſ un meſleſchanaſ uſ muſſſchigu laiku ſaudeht, uſaizinati, wiſſwehlaſ lihds 20tu Dezember 1840 beſ kawefchanaſ pee ſchihs teefas peeteiktees. Leelâ Gezawâ, tai 4tâ Dtktober 1840. I

(L. S.) Zahne Rohmann, pagafſta wezzakais.
(Nr. 221.) Ewertſ, pagafſta teefas ſfrihweriſ.

* * *

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffifchanaſ buhtu pee teem Kalnamufchaf ſaimneekem Zi-

ſchu Wittuma Eſarewittſch un Sihmaneeku Pehtera Grufauſki, pahr kurru mantahm parradu behl konkurſe ſpreesta, tohp uſaizinati, diwu mehneſchu ſtarpâ, prohti lihds 4tu Dezember f. g., pee ſchihs pagafſta teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairſ ne klaufihſ. Kalnamufchaf pagafſta teefa, 4tâ Dtktober 1840. I

††† Dahwe Lihkuſch, pagafſta wezzakais.
(Nr. 129.) F. Bluhmann, pagafſta teefas ſfrihweriſ.

Zitta fluddinaſchana.

Tam pee Weegſchuu nowabba peederrigam ſaimneekam Lewis Paulik tai nakti no 22tra uſ 23ſchi September f. g. 4 ſirgi noſagti, prohti: 1) dſeltens ſirgſ, 15 gaddu wezſ, beſ kahdas zittas ſihmeſ; 2) ſmukki behrſ ſirgſ, 7 gaddu wezſ, kreifai auſei galſ eefſkelſ un uſ mugguru aiſ ſedla weetas pumpa iſauguſe; 3) behrſ ſirgſ, 7½ gaddu wezſ, ar maſu baltunnu peerè un zeeni allafſch eedamſ galwu krattihſ un noſgſ kreifai kahjai eexplihſiſ; 4) behrſ ehrlſiſ 2½ gaddu wezſ, beſ zittas ſihmeſ, ka tiklai ſohbi kaſ iſſperſchanaſ behl ſchkihbi bija, tappe iſlaufſti, un tahs weetas wehl labbi paſihſtamaſ. Kaſ no ſcheem ſagteem ſirgeem taiſnu ſinnu Leel-Eſſereſ pagafſta teefai dohp, dabbuhs labbu pateizibaſ naubu. I

Naudaſ, labbibas un prezzu ſirguſ uſ plazzi. Rihgâ, tanni 29tâ Dtktober 1840.

		Eudraba naudâ.				Eudraba naudâ.			
		Rb.	Rp.			Rb.	Rp.		
I	jaunſ dahlberis	gelbeja	I	33	I	pohbſ kannepu	tappe maſſahtſ ar	—	90
I	puhrſ rudſu	tappe maſſahtſ ar	I	70	I	— linnu labbakas ſurtes	—	2	—
I	— kweeſchu	—	3	50	I	— ſiktakas ſurtes	—	1	80
I	— meeſchu	—	I	15	I	— tabaſa	—	—	65
I	— meeſchu = putrainu	—	I	60	I	— dſeſeſ	—	—	75
I	— auſu	—	—	80	I	— ſweeſta	—	2	50
I	— kweeſchu = miltu	—	4	—	I	muzza ſilku, preeſchu muzza	—	7	—
I	— bihdeletu rudſu = miltu	—	2	30	I	— wiſſſchuu muzza	—	7	25
I	— rupju rudſu = miltu	—	I	70	I	ſarkanaſ ſahlſ	—	7	—
I	— ſirnu	—	I	70	I	— rupjas leddainas ſahlſ	—	6	—
I	— linnu = ſehklaſ	—	3	75	I	— rupjas baltas ſahlſ	—	4	75
I	— kannepu = ſehklaſ	—	I	60	I	— ſmalakas ſahlſ	—	4	—
I	— kimmenu	—	5	—					

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augſtiſ walbiſchanaſ puffes; Walbiſchanaſ-rahtſ U. Weitler.
No. 371.